

Burgerschap en Jenaplan: tussen ‘Doen we al’ en ‘Hoe dan?’

Dit bericht is een eerste stap in een gezamenlijk bouwen aan een invulling van de burgerschapsopdracht in onze scholen. We beginnen daarom met een inventarisatievraag: wil je met ons delen hoe burgerschap er nu op jouw school uitziet? Houd het laagdrempelig voor jezelf, zo tegen het drukke eind van het schooljaar: deel wat je geschreven hebt in je schoolgids, vertel ons welke stamgroepleider we zeker moeten spreken, welk project bij uitstek goed werkte en/of welke aanscherping je gedaan hebt sinds de nieuwe wet in werking trad dit schooljaar. Samen op weg naar nog mooier Jenaplanonderwijs!

In [Mensenkinderen 172](#), uit april 2021, namen we alvast **een voorschot op de Wet ‘herziening van de burgerschapsopdracht voor het funderend onderwijs’**, die op 1 augustus 2021 in werking trad. De redactie kwam toen tot de slotsom: “Eigenlijk geeft de overheid ons **de opdracht om opvoeding nadrukkelijker te agenderen** op school, en daarmee is het een aansporing om **pedagogischer** te zijn in onze taakopvatting.”

Je hebt er ook kunnen lezen hoe **Jenaplanschool De Omnibus** in Baarlo burgerschap geïntegreerd heeft in haar onderwijsaanbod en schoolvisie. [Maud Peeters](#) vertelde over haar werk met de **Klasse!Box** uit het freinetonderwijs als oefening in democratie en hoe het naadloos aansloot bij het Jenaplan als ‘school waar je leert samenleven’. In dat nummer vind je ook een artikel over de bedoeling van de wettekst en een interview met Daniëlle Andrien, **ambassadeur ‘burgerschap’ voor de PO-Raad**, die de praktijk in Baarlo een uitstekend voorbeeld noemde.

Sinds dit schooljaar krijgen we bij de NJPV **twee signalen**: enerzijds zijn er scholen, zoals **De Peppels/De Canadas in Boxmeer**, die voortvarend aan de slag gegaan zijn om een schoolvisie op burgerschap te ontwikkelen en daaraan een verdere uitwerking te geven in hun aanbod, hun projecten, hun algehele schoolsfeer. Anderzijds zijn er **scholen die steun zoeken** voor het goed uitwerken van de opdracht die klinkt uit de wettekst.

Concreet wil de overheid dat iedere school actief aan de slag gaat met:

- a) het bijbrengen van **kennis** over de Grondwet en democratische waarden enerzijds;
- b) en anderzijds met een **actief oefenen** op school, met je kinderen, van sociale en maatschappelijke competenties. Het gaat niet zozeer om wat juridisch een burger is, maar om kennis van en oefenen met wat het betekent om je als burger te manifesteren, mee te doen, in de samenleving.
- c) Daarnaast moet iedere school ervoor zorgen dat haar schoolcultuur past bij die democratische waarden: vanuit een inzicht in je ‘why’ dien je **een eigen visie** te formuleren op burgerschap(sonderwijs) en van daaruit **een samenhangend programma** te ontwikkelen voor je kinderen.

Als NJPV willen we de scholen die hier nog mee stoeien gaan helpen om hier duidelijker vanuit een gedeelde Jenaplanvisie vorm aan te geven:

- Welke **denkrichting** hebben mensen als Petersen, Freudenthal, Kees Both en recenter Freek en Hubert in hun boek ons al gegeven om tot een gedegen ‘burgerschapsparagraaf’ te komen in de schoolvisie van een jenaplanschool?
- In welke **concrete vormen** kun je vervolgens die burgerschapsopdracht gieten in je stamgroepen – in termen van projecten, werkvormen, maar ook terloopse dagelijkse momenten?
- Waar kun je **goede aanvullende info** vinden? (Kijk bijvoorbeeld eens op het vakportaal ‘Burgerschap’ op de site van de SLO?)
- Hoe doen collega-jenaplanscholen het? Waar is er mooie staande **‘best practice’**?
- Wat kunnen wij als vereniging voor jouw school betekenen?

Eerst dus onze **inventarisatievraag**: wil je met ons delen hoe burgerschap er nu op jouw school uit ziet? Samen – op weg naar nog mooier Jenaplanonderwijs!

/ **Edwin & Geert**